

Sygn. akt **III Cz 654/14**

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędziowie SO Aleksandra Janas

SR del. Marcin Rak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2014 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej

z wniosku wierzyciela **Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej**

(...) w G.

przeciwko dłużniczkom solidarnym **A. F. i I. F.**

o świadczenie pieniężne

ze skargi wierzyciela na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej B. W.

z dnia 28 października 2013 roku sygn. akt Km 752/13

na skutek zażalenia wierzyciela

na postanowienie Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 20 grudnia 2013 roku, sygn. akt I Co 4883/13

postanawia:

1. **prostować oczywistą omyłkę pisarską w sentencji zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego w ten sposób, że w miejsce błędnego zapisu „oddalić wniosek” wpisać prawidłowo „oddalić skargę”,**

2. **oddalić zażalenie.**

SSR del. Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Aleksandra Janas

Sygn. akt **III Cz 654/14**

UZASADNIENIE

Wierzyciel wniósł skargę na czynność komornika sądowego polegającą na umorzeniu postępowania egzekucyjnego wobec zaspokojenia przez dłużniczki roszczenia do wysokości stanu czynnego spadku ustalonego w spisie inwentarza. Wywodził, że dłużniczki wpłaciły dobrowolnie na jego rzecz kwotę, która nie wyczerpywała całości masy czynnej

spadku. Czyniło to zasadnym żądanie wszczęcia egzekucji dalszych należności. Wskazywał na fakt oddalenia powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Powoływał się na treść art. 319 k.p.c. i 837 k.p.c. wskazując, że dopóki dłużnik nie powoła się na ograniczenie swojej odpowiedzialności wierzyciel jest uprawniony do prowadzenia egzekucji z całego majątku dłużnika. Domagał się uchylenia postanowienia o umorzeniu egzekucji i nakazania komornikowi jej kontynuowania do czasu zaspokojenia należności wierzyciela.

Komornik wniósł o oddalenie skargi albowiem w jego ocenie wynikająca ze spisu inwentarza wartość czynna spadku wynosiła 35.512 złotych i taką też kwotę, w trzech ratach dłużniczki przekazały wierzycielowi jako spłatę zadłużenia objętego egzekwowanym tytułem wykonawczym.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy oddalił skargę omyłkowo wskazując w sentencji, że oddała wniosek. W uzasadnieniu powołał art. 319 k.p.c. oraz art. 837 k.p.c. i 825 pkt 3 k.p.c. Wywiódł, że wynikająca ze spisu inwentarza wartość masy czynnej spadku wyniosła 35.512 złotych. Dłużniczki uregulowały tą należność wierzycielowi poza postępowaniem egzekucyjnym. Dokonały nadto zwrotu kosztów procesu. Zdaniem Sądu Rejonowego czyniło to skargę bezzasadną.

Zażalenie na to postanowienie wniósł wierzyciel domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie skargi. Zarzucił naruszenie art. 804 k.p.c. poprzez niezasadne dokonanie badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Wskazał, że wartość czynna spadku wyznaczająca górną granicę odpowiedzialności dłużniczek wynosiła 35.512 złotych. W jego ocenie ograniczenie egzekucji do wartości czynnej spadku następuje dopiero z momentem skorzystania przez spadkobierców - dłużników z uprawnienia do powołania się na ograniczenie odpowiedzialności. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie jedynie kwota 26.185,41 złotych została przez dłużniczki zapłacona po takim powołaniu. Wcześniejsze wpłaty nie pomniejszały odpowiedzialności dłużniczek wobec czego istniały podstawy do egzekwowania dalszej kwoty 9.326,59 złotych stanowiącej różnicę między stanem czynnym spadku a kwotą spłaconą po powołaniu się na ograniczenie odpowiedzialności (35.512 – 26.185,41). Zarzucił nadto, że ograniczenie odpowiedzialności dotyczy jedynie długu nabytego w drodze spadkobrania, nie zaś kosztów postępowania sądowego czy osobistego jako długu osobistego spadkobierców. Tymczasem Sąd Rejonowy i komornik pominęli okoliczność, że w spłaconej przez dłużniczki kwocie mieściły się należności z tytułu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie nie budzi wątpliwości, że dłużniczki wymienione w tytule wykonawczym są następczyniami prawnymi pierwotnej dłużniczki, która zmarła.

Udokumentowane nadto zostało, że czynna wartość spadku wskazana w spisie inwentarza sporządzonym dnia 29 marca 2011 roku, wynosiła 35.512 złotych.

Z treści tytułu wykonawczego wynikało, że dłużniczki zobowiązane są do zapłaty na rzecz wierzyciela kwoty 31.424,65 złotych z bliżej określonymi odsetkami umownymi, przy czym przysługuje im w zakresie tego długu prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Nadto dłużniczki obciąża obowiązek zapłaty kwoty 2.879,07 złotych stanowiącej koszty postępowania w którym wydano tytuł wykonawczy.

Poza sporem pozostaje, że jeszcze przed wydaniem tytułu egzekucyjnego (wyroku z dnia 13 września 2012 roku), jak i przed sporządzeniem spisu inwentarza, jednakże po złożeniu oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza (co nastąpiło w dniu 11 maja 2010 roku), na poczet zadłużenia przekazana została przez jedną z dłużniczek kwota 9.326,59 złotych (w dwóch ratach w dniach 7 czerwca i 27 lipca 2010 roku).

Kolejne spłaty miały miejsce w dniach 4 i 5 października 2012 roku, kiedy to jako dalszą spłatę przekazane zostały kwoty: 26.185,41 złotych (na poczet długu spadkowego) i 2.816 złotych (tytułem kosztów procesu obciążających dłużniczki wprost).

Dalej istotnym było, że wniosek egzekucyjny wpłynął do komornika w dniu 10 kwietnia 2013 roku, a w jego treści wierzyciel domagał się egzekucji kwoty 9.326,59 złotych tytułem niezaspokojonego kapitału pożyczki oraz kwoty 60 złotych jako kosztów klauzuli wykonalności.

Wreszcie wskazania wymaga, że po podjęciu przeciwko dłużnikom czynności egzekucyjnych, w dniu 16 października 2013 roku, złożyły one wniosek o umorzenie egzekucji powołując się ograniczenie odpowiedzialności do wartości stanu czynnego spadku i uiszczenie na rzecz wierzyciela kwoty 35.512 złotych odpowiadającej tej wartości, oraz niezależnie od tego kwoty 2.816 złotych tytułem kosztów procesu, w którym wydano tytuł egzekucyjny przeciwko nim.

Mając na względzie przedstawione okoliczności faktyczne zaskarżoną czynność komornika uznać należało za prawidłową.

Przede wszystkim niezasadnym był zarzut naruszenia art. 804 k.p.c. skoro w treści tytułu wykonawczego znalazło się zastrzeżenie w trybie art. 837 k.p.c. W tym zaś zakresie organ egzekucyjny uprawniony jest do dokonania oceny, czy prowadzenie egzekucji jest dopuszczalne (art. 825 pkt 3 k.p.c.).

Dalej, błędnie wywodzi wierzyciel jakoby spełnienie przez zobowiązanego świadczenia przed powołaniem się na ograniczenie odpowiedzialności i przed ustaleniem zakresu tegoż ograniczenia, pozostawało bez wpływu na możliwość zastosowania przez dłużnika uprawnienia wynikającego z art. 837 k.p.c. w zw. z art. 319 k.p.c.

W tym aspekcie nie sposób twierdzić aby powołanie się na ograniczenie odpowiedzialności w trybie art. 837 k.p.c. miało skutek tylko na przyszłość, a co za tym idzie aby skierowanie egzekucji do majątku dłużnika przed złożeniem tegoż oświadczenia pozostawało bez wpływu na ograniczenie odpowiedzialności. Wszak powołanie się na ograniczenie odpowiedzialności w toku egzekucji, zasadniczo nie jest ograniczone w czasie i może nastąpić przy pierwszej czynności egzekucyjnej, we wniosku o umorzenie egzekucji na podstawie art. 825 pkt 3 k.p.c. lub nawet w skardze na czynności komornika (por. M. Burlińska w Komentarzu do art. 837 k.p.c., teza 4, Lex 2012). Konsekwencją powołania się na to uprawnienie jest odpowiednie ograniczenie obowiązku świadczenia.

Przyjęcie poglądu, że złożenie oświadczenia w trybie art. 837 k.p.c. ma skutek tylko na przyszłość prowadziłoby do sytuacji oczywiście sprzecznych z celem regulacji. W szczególności wyłączałoby ochronę wynikającą z art. 1031§2 k.p.c. po zajęciu przez komornika majątku przewyższającego wartość czynną spadku, które to zajęcie bywa często pierwszą czynnością egzekucyjną.

Konsekwentnie, nie sposób uzależniać wynikającego z art. 1031§2 k.c. obiektywnego ograniczenia odpowiedzialności za długi spadkowe od daty w jakiej złożone zostało oświadczenie o przyjęciu spadku. Dodatkowego argumentu za takim wnioskiem dostarcza porównanie treści art. 1030 k.c. i 1031 k.c. Wszak chwila złożenia oświadczenia ma jedynie znaczenie dla okresu w jakim spadkodawca odpowiada za długi spadkowe tylko ze spadku, a w jakim z całego swojego majątku.

Uznać zatem trzeba, że brak jest normatywnych podstaw do uzasadnienia podnoszonego w zażaleniu poglądu jakoby warunkiem skorzystania z możliwości zwolnienia się z odpowiedzialności za zapłatę była świadomość spadkobiercy co do czynnego stanu spadku określonego w spisie inwentarza. Podkreślić należy, że decydujące znaczenie dla potencjalnej możliwości skutecznego skorzystania z uprawnienia ma sam fakt złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Złożenie tego oświadczenia kreuje bowiem obiektywny stan ograniczenia odpowiedzialności, a sporządzenie spisu inwentarza jedynie określa jej granice.

Konkludując, skoro dłużniczki przekazały na rzecz wierzyciela kwotę równą wartości czynnej spadku, a nadto kwotę 2.816 złotych tytułem kosztów postępowania, w którym wydano przeciwko nim tytuł wykonawczy, to brak było podstaw do uznania zarzutów zażalenia za trafne.

Podkreślenia wymaga też, że we wniosku egzekucyjnym wierzyciel nie domagał się egzekucji kwoty kosztów uzyskania tytułu egzekucyjnego, a jedynie niezaspokojonej jego zdaniem części należności głównej w wysokości 9.326,59 złotych.

Jednakże w tymże zakresie brak było podstaw do prowadzenia egzekucji, co czyniło niedopuszczalnym żądanie egzekucji kwoty 60 złotych tytułem kosztów uzyskania klauzuli wykonalności.

Dlatego też czynność komornika uznać należało za prawidłową, co właściwie ocenił Sąd Rejonowy.

Z tych też względów, po sprostowaniu oczywistej omyłki w sentencji zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy oddalił zażalenie jako bezzasadne, a to na podstawie art. 350 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. i art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397§2 k.p.c.

SSR del. Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Aleksandra Janas